הרב משה גנץ

שמירת סודיות בדיוני ועדות

1. שנינו בברייתא (סנהדרין לא.): מנין לכשיצא (דיין מבית הדין) לא יאמר: "הריני מזכה וחברי מחייבים, אבל מה אעשה שחברי רבו עלי"? — תלמוד לומר: "לא תלך רכיל בעמך". ואומר, "הולך רכיל מגלה סוד". בלשוננו — דיין מוזהר שלא לספר מי מהדיינים זיכה ומי חייב, אלא מספר את פסק הדין באחריות בית הדין (חו"מ סי' י"ט). גם כשבית הדין מפרסם את פסק דינו, אינו כותב פלוני ופלוני מחייבים ופלוני מזכה, אלא משאיר את בעלי הדעות חסויים. (חו"מ שם סעיף ב').
2. נראה שיש בהלכה הזאת תועלת מעשית, באשר היא מקילה על הדיין לדון לגופו של ענין באופן חופשי, בלא לחשוש מפני אי נעימות עם הנאשם. אבל הברייתא אינה מתייחסת לצד הזה. בברייתא מוזכר איסור "לא תלך רכיל בעמך". כלומר, אין אדם רשאי לספר לחברו מה אמר עליו מישהו שלישי. סוף סוף אין בסיפור הזה שום תועלת, אלא שאחד הדיינים ינקה את עצמו בעיני הנאשם "על חשבון" שני האחרים. ואף על פי שהוא באמת "נקי", כי הוא באמת זיכה את הנאשם, בכל אופן, מכיון שישב אתם בדין, עליו להציג את פסק הדין כפסק של בית הדין. וכידוע, דרכה של הרכילות להוליד תרעומות, שנאה ומחלוקת, ונאסרה בתורה.
3. הענין הזה נוגע למעשה פעמים רבות בחיי הקבוצה. במוסדות הקבוצה מתנהלים דיונים שונים הנוגעים לחברים מסוימים, ויש ללמוד מהברייתא שהובאה למעלה, שיש להקפיד על סודיות הדיון, שהרי לפי הטעם שנתנה הברייתא, ברור שהאיסור שהוזכר אינו מיוחד לבית דין דווקא.
4. לגבי בית דין מוזכר בפוסקים, שאם המזכה יודע שהמחייבים טעו טעות רצינית, המצדיקה להחזיר ולבטל את פסק הדין, רשאי הוא לומר לנאשם — לדעתי אתה צודק, ועליך לבקש החזרת הדין; אף על פי שבזה הרי המזכה גילה את דעת עצמו, וממילא גם את דעות חבריו שבבית הדין. ומזה יש ללמוד לחיינו, שאם במקרה מסויים תצמח לחבר **תועלת של ממש** מהידיעה מה היו דעות החברים — מותר לספר לו.
5. כמובן, כשכל חברי הועדה מסכימים לפרסם את דעותיהם, אין בדבר איסור.

הערה: כתב על הנושא הזה גם ר' אלישיב קנול בעלון של כפר עציון.